

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Výzkumný projekt

Vypracovala: Kateřina Válová
Obor: Speciální pedagogika
Semestr: VIII.
Předmět: Metodologie 2 (SP4MP_MTO2)
Vyučující: Mgr. Lenka Slepíčková
Datum: 10. 05. 2011

Téma:	Studenti se sluchovým postižením na střední škole
Výzkumný problém:	Hodnotová orientace studentů se sluchovým postižením na střední škole
Hlavní výzkumná otázka:	Jaké hodnoty, postoje a názory mají středoškolští studenti se sluchovým postižením?
Vedlejší výzkumná otázka:	Jsou hodnoty studentů se sluchovým postižením rozdílné od studentů slyšících?

Relevantnost tématu

V každé společnosti jsou uznávané jisté obecné hodnoty. Tyto hodnoty se mohou lišit například v severovýchodních a jižních zemích a stejně tak se mohou lišit hodnoty celého národa od hodnot národnostních či kulturních menšin. Jednou z kulturních menšin jsou také osoby se sluchovým postižením, tzv. Neslyšící. Ti mají svůj vlastní jazyk, svou vlastní historii, tradice, humor atd. Bylo by tedy zajímavé zjistit, jaké hodnoty uznávají osoby se sluchovým postižením v České republice, konkrétně adolescenti a výsledky porovnat s hodnotami slyšících adolescentů .

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jaké hodnoty uznávají středoškolští studenti se sluchovým postižením, jaké mají názory a postoje k obecným hodnotám jako je láska, přátelství, rodina, zdraví, peníze, majetek apod. Jedním z cílů je také komparace těchto výsledků s výsledky již uskutečněného výzkumu na téma hodnotové orientace, ovšem u studentů slyšících.

Výzkumná strategie

Pro výzkum jsem zvolila kvantitativní výzkumnou strategii. Pro validní zjištění hodnotové orientace studentů se sluchovým postižením a srovnání získaných výsledků s intaktními studenty je potřeba zajistit co největší počet dat. Toho je možno dosáhnout právě dotazníkovým šetřením, kterým je možno oslovit většinu těchto studentů.

Teoretická hypotéza

Sluchové postižení ovlivňuje hodnotovou orientaci.

Pracovní hypotézy:

1. Sluchové postižení ovlivňuje míru důležitosti, kterou studenti přikládají vzdělávání.
2. Studenti se sluchovým postižením považují materiální hodnoty za méně důležité, než studenti slyšící.
3. Studenti se sluchovým postižením, kteří v rodině komunikují znakovým jazykem, staví rodinu v hodnotovém žebříčku výše, než studenti komunikující pouze orálně.

Koncept: Hodnotová orientace			
Konceptualizace:			
Hodnota: je subjektivní ocenění nebo míra důležitosti, kterou jedinec přisuzuje určitým věcem, jevům, symbolům, jiným lidem aj.			
Hodnotová orientace: žebříček hodnot uspořádaný podle důležitosti, kterou jim přisuzujeme.			
Operacionalizace:			
<i>Indikátor. č. 1</i>	<i>Indikátor. č. 2</i>	<i>Indikátor. č. 3</i>	<i>Indikátor. č. 4</i>
Věci: - finance - majetek	Jevy: - vzdělávání - zaměstnání - volný čas	Symbyly: - láska - přátelství - zdraví	Lidé: - rodina - partner - slyšící osoby - neslyšící osoby

Metoda sběru dat

Pro výběr vzorku respondentů jsem zvolila techniku kvótního výběru. V mém případě, jak je již patrné z tématu výzkumu, musí respondent splňovat dvě podmínky: být sluchově postižený a navštěvovat třetí nebo čtvrtý ročník střední školy. Pro sběr dat jsem si vybrala dotazník. V České republice funguje jen 7 středních škol pro sluchově postižené. Do těchto škol zavolám s prosbou o vyplnění dotazníku, který školám buďto zašlu poštou, emailem, přijedu osobně nebo jej bude možné vyplnit na internetu, podle volby školy.

Možné problémy

Zvláště důležitý je v tomto výzkumu předvýzkum, neboť otázky v dotazníku musí být dostatečně srozumitelné pro všechny respondenty, tedy i pro žáky učilišť, pro které je psaná čeština velmi obtížná. Neporozumění otázkám by tedy mohlo být potencionálním problémem. Dalším problémem by mohla být návratnost dotazníků, vzhledem k nízkému počtu škol a také počtu žáků ve třídách, který se pohybuje průměrně kolem sedmi až osmi. Proto je nutné dobře se připravit na rozhovor s řediteli či zástupci škol a zdůraznit výhodu dotazníku pro žáky se sluchovým postižením – tedy nácvik čtení a porozumění textu a práce s internetem. Také je třeba zmínit, že výsledky výzkumu by pro samotné školy mohly být užitečné a poskytnout inspiraci pro další práci s žáky.

Úryvek z dotazníku

Milí studenti, milé studentky, jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia na Masarykově univerzitě, obor speciální pedagogika. Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala: „Hodnotová orientace u mládeže se sluchovým postižením v posledním ročníku středního stupně vzdělávání“. Proto bych Vás chtěla požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mého výzkumu. Vyplnění dotazníku Vám zabere cca. 30 min. a je zcela anonymní, to znamená, že se nikde nemusíte podepisovat. Některé z následujících otázek se Vás nemusí týkat, proto na ně samozřejmě neodpovídejte.

1. Pohlaví:

- a) žena
- b) muž

2. Sluchovou vadu mám:

- a) vrozenou
- b) získanou po narození, do sedmi let věku.
- c) získanou po sedmém roce života.

3. Střední škola, kterou navštěvuji, je ukončena:

- a) maturitním vysvědčením.
- b) výučním listem.

4. Moji rodiče/opatrovníci jsou:

- a) sluchově postižení.
- b) slyšící.
- c) jeden sluchově postižený, druhý slyšící.
- d) jiné, uveďte.....

5. S rodinou/s opatrovníky se dorozumívám:

- a) znakovým jazykem.
- b) mluvenou řečí, odezíráním.
- c) s jedním členem rodiny znakovým jazykem, s druhým mluvenou řečí.
- d) jinak, uveďte.....

6. Já sám/a upřednostňuji komunikaci:

- a) ve znakovém jazyce.
- b) mluvenou řečí, odezíráním.
- c) jinou, uveďte.....

7. Po ukončení střední školy na se na vyšší odbornou školu či vysokou školu:

- a) chci hlásit.
- b) nechci hlásit.

8. Nejvíce svého volného času trávím:

- a) u televize.
- b) u počítače.
- c) s přáteli.
- d) sportováním.
- e) jiné, uveďte.....

9. Svůj volný čas:

- a) se snažím vždy vyplnit, nerad/a se nudím.
- b) často se nudím, ale nevím, co bych měl/a dělat.
- c) mám tolik zájmů, že bych potřeboval/a, aby měl den víc hodin.
- d) nejradši mám nicnedělání.
- e) jiné, uveďte.....

10. Kdybych si musel/a vybrat, vybral/a bych si spíše práci, která:

- a) by mě bavila, uživila mě, ale na utrácení peněz bych neměl/a.
- b) by mě až tak nebavila, ale vydělal/a bych spoustu peněz.
- c) nemohu se rozhodnout.
- d) jiné, uveďte.....

11. Peníze si:

- a) dokážu našetřit.
- b) snažím našetřit, ale nejde mi to.
- c) nešetřím.

12. Ted' prosím seřad'te následující pojmy k číslům podle toho, jak jsou pro Vás ve Vašem životě důležité. Číslo jedna = nejvíce důležité, číslo jedenáct = nejméně důležité.

a) zdraví	1.
b) láska a partnerství	2.
c) dobře vypadat	3.
d) přátelství	4.
e) rodina	5.
f) vzdělání	6.
g) peníze a majetek	7.
h) volnočasové aktivity	8.
i) úspěšnost ve škole	9.
j) být užitečný druhým	10.
k) náboženství	11.

13. Z nabízených možností prosím vyberte 3, které se nejvíce blíží Vaším životním cílům.
(zakroužkujte)

• fungující rodina	• spousta přátel
• úspěch v zaměstnání	• získat to, co chci
• rozvinutí duchovních schopností	• dělat jen to, co mě baví
• finanční zajištění	• cestování
• pomoc druhým	• nezávislost na druhých

Literatura

BÝTEŠNÍKOVÁ, I.; HORÁKOVÁ, R.; KLENKOVÁ, J. *Logopedie & surdopedie – Texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido, 2007. 118 s. ISBN 978-80-7315-136-2

ČERMÁKOVÁ, M. *Hodnotová orientace určité skupiny mládeže v naší populaci: bakalářská práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra sociální pedagogiky, 2004.

EYROVÁ, L. EYRE, R. *Jak naučit děti hodnotám*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 156 s. ISBN 80-7178-360-9

HRUBÝ, J. Terminologie ve sluchovém postižení. *Speciální pedagogika*, 6, 1996, č. 4, s 10-15. ISSN 1211-2720

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu 1. díl*. 1. vyd. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1997. 240 s. ISBN 80-7216-006-0

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu 2. díl*. 1. vyd. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1998. 328 s. ISBN 80-7216-075-3

HUDÁKOVÁ, A. *Ve světě sluchového postižení*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 2005. 101 s. ISBN 80-86792-27-7

JABŮREK, J. *Bilingvní vzdělávání neslyšících*. 1. vyd. Praha: Septima, 1998. 44 s. ISBN 80-7216-052-4

KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce*. 2. vyd. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. 87 s. ISBN 978-80-87218-18-1

KUČEROVÁ, S. *Člověk hodnoty výchova*. 1. vyd. Prešov: ManaCon, 1996. 231 s. ISBN 80-85668-34-3

LEONHARDT, A. *Úvod do pedagogiky sluchovo postihnutých*. Bratislava: Sapiaientia, 2001. 118 s. ISBN 80-967180-8-8

MACEK, P. *Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. Praha: Portál, 2003. 207 s.

SAK, P. *Proměny české mládeže*. 1. vyd. Praha: Petrklíč, 2000. 291 s. ISBN 80-7229-142-8

VALENTA, M. *Přehled speciální pedagogiky a školské integrace*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 322 s. ISBN 80-244-0698-5

Pěkný a zajímavý projekt, dobře nachystaný dotazník. Jenom jsem se nikde nedočetla o výzkumu většinové populace, se kterou chcete srovnávat. Problematické je také vyhledávání sluchově postižených studentů ve školách, kde se koncentrují, měli by vás zajímat i integrovaní studenti – ta samotná izolace v prostředí jim podobných lidí může hodnoty hodně ovlivnit.